

SEPTEMBER 1999 NO 27 KOST 2,25

PATSREDACTIONEEL

DE PATS IS EEN ONAFHANKELIJK FANZINE VOOR POTTEN, FLIKKERS EN ANDERE QUEERS. PRIJS PER NUMMER IS f 2,25. DEZE PATS IS IN DE LOSSE VERKOOP VERKRIJGBAAR BIJ ONDER ANDERE:

SAVANNAH BAY - TELINGSTRAAT 13, UTRECHT
VROLIJK - PALEISSTRAAT 135, AMSTERDAM
HET FORT VAN SJAKO - JODENBREESTRAAT 24, AMSTERDAM
ACU - VOORSTRAAT 71, UTRECHT
SCHISM - VOORSTRAAT 71, UTRECHT
DE ROOIE RAT - OUDEGRACHT 65, UTRECHT
ROSA - (di.) FOLKINGEDWARSSTRAAT 16 A (VredesInfoCentrum), GRONINGEN
(wo.) op de VISMARKT met kraam, GRONINGEN
ASSATA - 2e WALSTRAAT 21, NIJMEGEN

DE REL - HERTOGSTRAAT 2, EINDHOVEN (1e zaterdag v.d. maand)
DE RODE HOND - BUITENOM 215 A, DEN HAAG
GALERIE SLAPHANGER - ROSENER MANZSTRAAT 67, ROTTERDAM
EURODUSNIE - BOERHAAVELAAN 345, LEIDEN

Verkoop in België

B.A.D. - Postbus 27, 9000 Gent 1 Via Patriek of Marleen (Antwerpen) 03-226.4802 en bij:

TEGENSTROOM - PARKSTRAAT 14. LEUVEN (wo.do.vr. van 15-19 uur)
TABULA R@SA INFOSHOP. TOLHUISLAAN 60, GENT (wo. en za. - 14-18 uur)

PATS, Adelaarstraat 2 B, 3514 CD UTRECHT OF PER E-MAIL:

patz@xs4all.nl.

PATS EXIT PARTY

Pats Exit Party op 4 december 1999 in het ACU aan de Voorstraat 71 te Utrecht. Vanaf 20.00 uur tot diep in de nacht het afscheids feest van de Pats. Met PATS COVER GALARY, QUEER PERFORMANCE, SURPRISE ACT, QUEER VISUALS, en natuurlijk QUEERDIXO Entree 2,50. Let t.z.t. op verdere aankondigingen met het volledige programma.

EXIT PATS

In juni 1992 verscheen de allereerste Pats, het 0 nummer, bedoeld als uitwisselingsblad voor de meer radikale/alternatieve pot en flikker. Nu, bijna 8 jaar later, bestaan we nog steeds en dat hadden we toch niet gedacht. Een behoorlijk vaste kem van abonnees (45) die de Pats steunen en waarvan velen meer geld gaven dan door ons gevraagd (op is het toch wel), maakten dat we de Pats ieder kwartaal weer met veel plezier samenstelden. Wij willen nu vast al onze trouwe abonnees bedanken plus alle fezersters die de PATS via de losse verkoop kochten (ongeveer 50 per nummer). Ook voor de vele stukjes die jullie stuurden. En niet te vergeten onze verkoopadressen in Nederland en België! Bedankt voor al die mooie jaren. Wij hebben het met veel plezier gedaan.

Dit nummer is het voorlaatste nummer en het laatste dat in de winkel te koop zal zijn (de abonnees krijgen nog een speciale ailer-allerlaatse PATS). Na acht jaar is het ook een mooi moment om afscheid te nemen, net op tijd voordat de millenniumproblemen komen.... Maar vergeet niet, er komt dus nog een afscheidsfeest op 4 december a.s. in het ACU (Voorstraat te Utrecht). Hopelijk zien we jullie allemaal daar!

THE PATS EXIT PARTY BE THERE! BE QUEER!

30 JAAR NA STONEWALL

30 jaar na de STONEWALL rellen in New York werden er in juni weer in vele landen parades, demonstraties festiviteiten georganiseerd waarbij potten, flikkers, biseksuelen en transgenderisten zich manifesteerden. Terwijl in Nederland de Roze zaterdag nu helemaal verworden lijkt tot een roze braderie, de traditionele demonstratie/parade is afgeschaft, beleefde Engeland een van haar striidbaarste pride day's uit geschiedenis. Maar eerst naar Arnhem....

De Roze zaterdag in Arnhem had als thema buitengewoon divers, waarbii vooral het gewone van het diverse de nadruk kreeg, Men (de organisatie) wilde niet het 'extravagante' van potten, en vooral nichten, benadrukken maar juist 'het gewone'. Zeg maar de huis-tuin en keuken homo/lesbo of zoiets. En schijnbaar hoeft deze ook niet zo nodig de straat op. Geen parade dus. Dit 'te koop' lopen met iezelf kan al snel ontaarden in een exhibionistisch en hedonistisch alleen paraderen dat maar rolbevestigend werkt; dat alle homo's en lesbo's extreem zijn en er geen (media) aandacht is voor onopvallende homoseksuele man of vrouw die een 'gewoon' bestaan leidt. lets van dien aard moet gelegen hebben in de beslissing om geen parade te houden. Plus het natuurliik dat een 'demonstratieve tocht' niet meer nodig is in Nederland, toch? Hoe het ook Zij. het welkomstwoord van de burgermeester afgedrukt in het programmaboekje van de roze zaterdag ontnam sowieso al

veel van de eventuele feestvreugde. De burgermeester mr P. Scholten (een heel gewone burgemeester) kreeg de gelegenheid om volgend voorwoord te plaatsen:

Nederland is een vrii land. Discriminatie ook naar geaardheid is uit den boze. Dat homoseksuelen in onze stad elkaar eens per jaar en masse willen ontmoeten, staat hen dus vrii. Ik hoop dan ook dat het voor hen een gezellige dag wordt. enerzijds de Arnhemmers zich van hun gastvrije zijde zullen laten zien, zoals ook anderzijds onze gasten zich aan de regels van het spel zullen willen houden. Het zal op zo'n drukke zaterdagmiddag met vele andere activiteiten in de stad wel een beetie inschikken worden, maar dat moet kunnen. Ik wens u een plezierige dag toe.

Zo van: Omdat het mag moet 't maar maar gedraag je! - houdt je aan de regels van het spel - luidt de cryptische boodschap. Scholten bedoeld - houdt het netjes (geen openbare schending van de zeden door aanstootgevend homoseksuele gedrag of zoiets). Ik mag tenminste toch aannemen dat hij niet bedoeld relleties in de binnenstad of iets dergelijks - Arnhem was a riot? Nee, in Arnhem houden we het neties en de organisatie van de Roze Zaterdag speelt zelf wel voor zedenpolitie. Eventuele ongewenst elementen worden bij voorbaad al afgeschrikt. Thema Roze zaterdag Buitengewoon divers. zeq maar Buitengewoon braaf.

In 2000 organiseert Maastricht de Roze Zaterdag. Ik kan mij (als geboren Maastrichtenaar) niet voorstellen dat er geen parade zal zijn. Daarvoor is de carnavalstraditie in het Zuiden te groot. En ik ken verder geen stad Nederland waar men zo paradeert en flaneert als in Maastricht. Dus de straat op zal men wel weer gaan. Maar hoe nu verder na 20 jaar Roze zaterdagen? Afschaffen die hap en dan doen we het verder well met Roze Carnaval in Maastricht. Roze huishoudt beurs in de iaarbeurs Utrecht, Roze Kermis in Tilburg en als afsluiting de Grachten Parade voor de hete familie Amsterdam? Is het alleen nog maar wachten op een Roze Centreparcs arrangement voor het 'buitengewoon diverse' homo aezin en de roze activiteiten kalender is compleet? Stonewall was a riot - but what the helf was 'de Roze Zaterdag' dan?

In London gooit men het over een andere boeg. Geen LONDON PRIDE meer maar de Mardi Gras heet het nu. Waren er in Arnhem een paar duizend, vooral lesbo's bijeen, in London namen 25,000 mensen deel aan de parade en 65,000 mensen woonden het Mardi Gras festival bij in Finsbury Park. Dat extravagant en strijdbaar protest tot en met homo's en lesbo's met hun goed huisdieren danwel kinderen samen kunnen gaan bleek uit de 'Gay parade' die dag (zie ook foto's). Door de recente bomaanslag op de levens van homo's en lesbo's kreed de parade ook een extra lading wat de strijdbaarheid verhoogde. In SOHO nabij de plek waar de bomaanslag plaatsvond was er die dag een 'open air D.I.Y. festival tegen 'hate crimes'.

Deze werd bezocht door zo'n 2000 mensen. Ook waren er nog nooit zoveel toeschouwers langs de parade route als deze keer. Hoe wrang het ook is, de bomaanslag heeft de publieke opinie wakker geschud en het lijkt erop dat dit een positieve invloed heeft gehad jegens de houding naar lesbo's en homo's. De dag ervoor was de Admiral Duncan (de pub waarop de

aanslag plaatsvond) heropend waarbij 1 minuut stilte in acht werd genomen voor de slachtoffers.

In New York tenslotte werd uitgebreidt stilgestaan bij de gebeurtenissen 30 jaar geleden. Als trouwe Pats lezerster hoeven we je over deze gebeurtenis verder niets meer te zeggen.

Oscar.

SHORTS.....

HONG KONG

Tonazi Culture is de eerste homo lesbische organisatie die zich in Hong Kong officieel heeft laten registreren. In februari werd zij door de studenten vakbond erkend. Na eerdere toezeggingen om met een informatie stand aanwezig te zijn bij de introductie van nieuwe studenten is Tongzi Culture alsnog verwijderd van de campus. Hun stand stond dicht bij die van de 'City University's Catholic Students' die hun beklag over Tonzi's aanwezigheid deden. Veiligheidsmensen probeerden daarop de boeken en het informatiemateriaal van de stand te verwijderen. Na een kleine schermutseling verlieten de leden van Tongzi vrijwillig de campus. De directeur van universiteit zei later commentaar dat het niets te doen had met de 'aard van Tongzi' maar dat de zaal te klein was voor zoveel stands en men buitenstaanders daarom niet kon toelaten. Op twee andere universiteiten in Hong Kong werd Tongzi Culture ook geweigerd.

NIET GAY GENOEG

In Canada is een Colombiaanse vluchteling asiel geweigerd omdat deze niet 'overdreven gay' overkwam. De federale rechtbank van Canada deelde mee dat homophobia Colombia wel aanwezig was maar dat homo's en lesbo's die 'hier niet te koop mee liepen' en niet frequent plekken bezochten waar homo's zich treffen geen verhoogd risico hoefden te lopen mishandeling en geweld. Corredor Serrano, 35 jaar, genoot als muzikant en songwriter beknetheid in Colombia. Serrano werd in 1995 door een voormalige vriend

geout en waarop de politie hem het moeiliik maakte. informeerde ziin familie waardoor Serrano gedwongen werd naar en andere stad te verhuizen daar zijn familie niets meer van hem wilde weten. De politie mishandelde Serrano en maakte hem het werken moeilijk. Serrano vluchtte daarop naar Canada in de hoop daar een nieuwe leven op te bouwen. Deze hoop is door rechter Marshall Rothstein te niet gedaan. Hij vond dat Serrano 'niet tot de meest zichtbare groep' homo's behoord en hii er in Colombia geen 'gay lifestyle' op na hield. Daarom zou hij in Colombia geen groot gevaar hoeven te lopen en vond de rechter dat hij niet aanmerking kwam voor asiel.

PRIJS

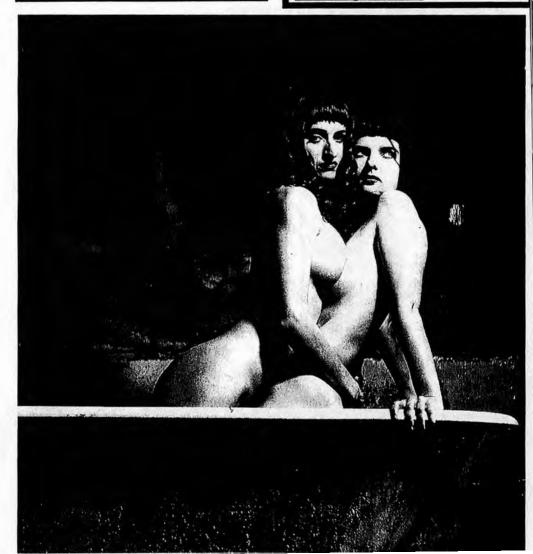
Roemeense homo organisatie De ACCEPT heeft in Brussel de Egalite prijs gekregen. Deze prijs is een waarderings/aanmoedigingsprijs van homolesbische ambtenaren die werken voor de Europese commissie. Gebeurd er toch nog iets goeds daar. ACCEPT is momenteel hard bezig een pand te zoeken in Boekarest. Van de Canadese ambassade in Boekarest heeft men geld gekregen voor het opzetten van een telefonische hulplijn. Misschien ook een idee voor Colombia?

<u>HUMANAS</u>

In Nicaragua is het eerste nummer van Humanas uitgekomen. Het is het eerste tijdschrift voor en door lesbo's. Nicaragua is een van de weinige Latijns Amerikaanse landen dat nog een anti-homowet kent. Sterker nog, in 1992 werd de al bestaande wet verder aangescherpt! Het publiceren en uitgeven van Humanas is daarom gelijk een daad van verzet.

Het initiatief voor het uitbrengen van Humanas werd gelegd tijdens de Gay Amsterdam waar Games in ander Nicaraguaanse vrouwen vrouwen ontmoette die ook een tiidsschrift uitgaven. Dit stimuleerde en nadat een aanvraag voor subsidie bij de stichting X-Y werd gehonoreerd kreeg het idee vaste vorm In maart het eerste nummer. verscheen Humanas wordt ook gesteund vanuit Nederland door El Otro Lado, de lesbo

en homo werkkgroep van stichting VIP Nicaragua. De uitaeefsters van Humanas zijn nu druk op zoek naar financiële middelen voor de komende nummers. Je kunt Humanas financieel en/of een nummer ondersteunen ontvangen door fl 5,- (excl. porto) over te maken via giro 7864809 van VIP Nicaragua te Amsterdam Humanas. De medewerksters van Humanas ziin te bereiken onder e-mail (Engels of Spaans) humanas@ibw.com.ni

HOMOLAND 12/19 SEPTEMBER HAINA

Hallo...u.s.w.!

Ich könnte jetzt erwähnen, dass es gar nicht so einlach ist, so eine einladung zu schreiben (zur nächsten homolandwoche, sichon die 15., also jede menge möglichkeiten in "tuntentinten" nachzulesen, was das eigentlich ist) oder dass man oder es in just diesem moment aber auch gar keine idee hat. Oder auch, dass es, wenn es um die so eigene sache geht, einlach unmöglich ist, irgendetwas auch nur ihr kennt das ja i Lacherlich, dass esmansie es gar nicht gebacken kriegt, so ein läppisches Teil zusammenzutippen, während draußen Iröhlich der bach vorbeiplatschert, sich die vögel in ihrem gesang zu übertreffen versuchen und die sonne ihr santtes, mildes licht über dieses tal breitet. Ok, dann eben fakten

"Burgmühle Hama" ist das, was in der tt Nr 15 steht

Fast alle Hainis (Haina-bewohner = Haini) sind in dieser woche nicht da

(dass heisst, es gibt genug betten zum schlafen)

Auf der anderen seite heisst das aber auch, dass keiner für uns kochen kann

(aber naja, die küche bleibt da)

Die milch kommt hier direkt von der kuh bzw von der Ziege, wie auch das gemüse aus dem garten.

(der garten bereitet uns keine so grossen schwierigkeiten, aber mit der kuh und den ziegen stehen wir noch in verhandlungen; hierbei bedarf es evtl. schwuler selbsthilfe) Bereits vor dem treilen existiert hier eine lunktionierende infrastruktur, analog der küche wird auch diese zurückbleiben

(allerdings nimmt der eine oder andere Haini seinihre zahnbürste , handtuch, hausschuhe, hygieneartikel, kondome, schlafsack, gummistiefel , regenjacke, usw. mit; sollte vielleicht jeder selbst überlegen, was esmansie so braucht, ausser fummel und rouge)

Wofür die Hainis auch gar keine zeit hatten, war die inhallliche vorbereitung

(also bringt mit was euch unter den nägeln brennt,wir reden darüber)

thr könnt kommen, wann ihr wollt, eigentlich ist immer jemand da und die hainis lahren vom 12 bis zum 19 weg

(sturmfrei, alles klar?! 12. bis 19. september)

Die einen mit dem pkw,

(über Friedrichswerth, Teutleben, Laucha und dann autobahnabfahrt Waltershausen ab auf die A4)

oder aber mit dem Jug

(in sammeltransporten mit dem auto bis Mechterstädt von dort dann mit dem zug entweder richtung Eisenach oder Gotha/Erfurt:

ihr könnt das ja einfach genau umgekehrt machen) Na da freue ich mich schon mal auf euch, dass die fetzen fliegen, die kopfe

Louze (tel.:036254/71300 o, 78016 fax.:78017 adr.:Burgmühle; 99869 Haina)

rauchen und alles ganz anders wird

Wissenswertes für Neulinge zum Hintergrund:

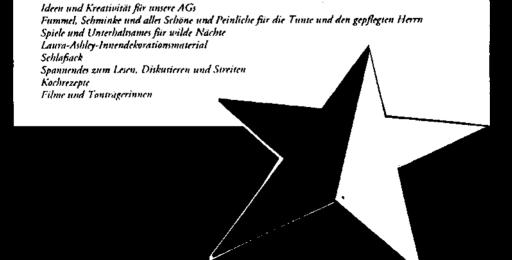
Die Homolandwoche in der Kooperative Haina ist das 16. Treffen der Homländerlanen, erstmals in den neuen Bundesländern. Alle halbe Jahre treffen sich schwule Autonome, autonome Schwule. Männer liebende Punks, Schwanz tragende Queers, verrückte Tunten, homosexuelle Hausbesetzer, schwuchtelige Linke und linksradikale Schwuchteln auf der Homolandwoche. Fern vom Stress der Städte und Szenen diskutieren wir zusammen über brennende Themen, Theorie und Praxis, konstruieren und dekonstruieren an unseren Identitäten, kochen und spielen, ficken, streiten, lieben, tanzen...

Die Woche wird durch alle Teilnehmer gestahet und ist immer so toll oder so schlimm, wie es ihre Teilnehmer sind. Je mehr Leute Arbeitsgruppen im Vorfeld vorbereiten und Diskussionspapiere und Themenvorschläge mitbringen, desto spannender und intensiver werden die Begegnungen und der Austausch.

Wer kommen will, soll sich möglichst für die ganze Woche Zeit nehmen. Die Homolandwoche ist siene Entwicklung von Stimmung, Diskussionsstand, Befindlichkeiten, Erlebtem, Katastrofen. Eine frühere Abreise oder spätere Anreise verhindern oft manches zu verstehen beziehungsweise zu erleben.

Das Finanzielle: Für die Unterkunft berechnen unsere GastgeberInnen 10.-DM pro Tag, dazu kommen überschlagsmäßig nochmals 10.- DM für alkoholfreie Verpflegung, Ca. 140.- DM solhen für die Woche also ausreichen. Bei finanziellen Engpässen kann ein Künstler-Sozial-Fond angebrochen werden!

Bitte vergetst nicht:

KURF

WAT IS HET KURF?

Het Komitee Utrecht tegen Racisme en Fascisme (KURF) is een Utrechtse vrijwilligersorganisatie die zich inzet om de tolerantie en verdraagzaamheid in de stad en provincie Utrecht te vergroten. KURF onderneemt op allerlei manieren actie tegen racisme, fascisme, vooroordelen en ander uitingen van intolerantie (zoals seksisme en homohaat). Verder zet KURF zich in voor een menselijk en ruimhartig asielbeleid. Het KURF is een onafhankelijk organisatie, niet verbonden aan een politieke partij.

(Zie Pats 11 uit sept.'95, de demonstratie tegen homohaat in Utrecht, mede door KURF georganiseerd, en meer recentelijk Pats 25 de actie Stop Transfobie ook ondersteund door het KURF).

Wordt lid van KURF's Donateursclub

Het KURF kreeg tot voor kort subsidie van de gemeente Utrecht voor het betalen van de vaste lasten (huur, Kopieerkosten etc.) Vanaf dit jaar is de subsidie stopgezet vanwege bezuinigingen bij Dienst Welzijn.

(Dienst Welzijn verzorgt wel de uitgave van de Gemeentekrant Utrecht waarin Stadsfascist Wim Vreeswijk van het Nederlands Blok zijn mening mag spuien. Red.) Nu deze steun is weggevallen moeten zij de vaste lasten betalen met geld wat ze normaal voor activiteiten gebruiken. Het gevolg is dat ze momenteel veel problemen hebben om activiteiten te financieren.

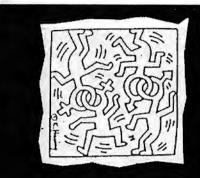
Tot nu toe is het steeds gelukt om door te gaan met de maandelijkse infoavonden De stickeractie tegen racisme en extreemrechts hebben ze ook net kunnen financieren maar de kopzorgen bij het rond krijgen van de financiën leiden teveel af van wat ze werkelijk moeten en willen doen; en dat is door gaan met en het uitbreiden van acties!

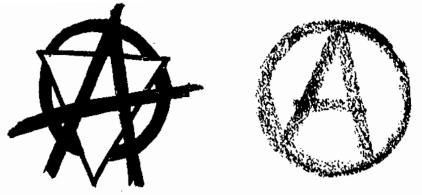
Om deze en nog vele andere redenen vraagt het KURF jullie om donateur te worden. Je ontvangt dan ook nog 3 maanden lang gratis de KURF Nieuwsbrief en een KURF verrassingspakket.

Hoe wordt je donateur?

Stort maandelijks een bedrag op giro5452627 t.n.v. KURF Utrecht OVV Donateur. Neem een abonnement van 25 gulden of een steunabonnement van 35 gulden op de KURF Nieuwsbrief.

Wat je ook doet, neem contact op met het KURF, tel 030-2313110 of schrijf naar KURF, Postbus 2709, 3500 GS Utrecht.

<u>ANARCHA BOEKENMARKT</u>

Op zaterdag 23 oktober 1999 wordt in het politiek-kultureel centrum ACU, Voorstraat 71, in Utrecht een Anarchistiese Boekenmarkt gehouden. Diverse anarchistiese tijdschriftenmakers, uitgeverijen, boekhandels, infowinkels en actiegroepen zullen deze dag aanwezig zijn. Er zal ook een stand van de PATS aanwezig zijn. De katering is in handen van mobiele keuken de Breedbekkikker. Toevalligerwijs is 23 oktober overigens ook de honderdste geboortedag van de anarchist Arthur Lehning, die in 1999 de literaire PC-Hooftprijs toegekend kreeg voor zijn gehele werk. De boekenmarkt duurt van 11.00 tot 18.00 uur en is vrij toegankelijk.

.. the EuroFaeries' Millennium Bug yet?

December 27th - January 3rd are the dates for the

EuroFaeries' International Millennium Gathering of Spiritual Queers. In the comforts

of an enormous house

in the foresty heart of Holland, near Arnhem,

gay folk from all over Europe and North America will gather for this special

event-an alternative to all of the millennium

hoopla around the world. So, if you want to be away

from all of the craziness expected at that time, and be in a Sate $\,\&\,$

fabulous faerie space, celebrating the coming of the new

millennium at an affordable rate and amongst the friendliest

gay community around.

please read the information

inside So. Fuck the Big Apple, Screw the Millennium Dome and

Come to this Eurofaerie Gathering!!!

SHRIJFACTIE OEKRAI

Nash Mir (Onze Wereld) is de eerste organisatie die zich in de Oekranie inzet voor de rechten van homoseksuele mannen en lesbische vrouwen. In januari 1999 hebben de oprichters van Nash Mir officiële erkenning gevraagd voor hun organisatie. Op 21 april kregen zij een afwijzing, waarop zij in hoger beroep zijn gegaan. Door middel van de brief die je vindt als middenpagina van deze Pats kun je er bij de Oekraïense minister van Justitie op aandringen dat Nash Mir alsnog wordt erkend. Het adres waar je je brief heen kunt sturen vindt je boven aan de brief.

O Box 2721

1000 CS Amsterdam

THE NETHERLANDS

www.eurolaerie.org

he Eurofacries is a movement of gay, lesbion, bisexual, trans-gendered people and luit supporters, who believe that all gay people within humanity. The movement strives to help people discover that identity and heritage by offering a sale space and diverse opportunities or individual, creative and spiritual growth.

The EuroFaeries provides alternatives to urban gay with it's own international culture and sensibilities ulture 1) by creating a context for the discovery, exploration and expression of gay spirituality, brough the acknowledgment of playfulness and reativity as integral parts of that spirituality; 2] by acknowledging the importance of nature and its forces within gay spirituality; 3) by fostering, i rach individual, a personal search for gay spiritual ilentity, 4) by acknowledging and accepting the luidity of gender; 5) by allowing for freedom of expression without judgement

the EuroFaeries also encourages each individual It also publishes a quarterly community newsletter II to live cooperatively rather than competitively, through achieving greater intimacy and trust; 2 o make a personal commitment to ommunity; 3) to create a supportive network and a resource through its membership.

the Eurofaeries, as an organization, has the ommitment to the process of group consensus without suppressing individuality. It also strive o never let organizational structure overtake it jools and intentions.

The Eurofactics is an extension of the Radical agric movement, which originated in the United States in the late 1970s. The first international cothering of factios in Europe happened during 9 wave a unique identity and cultural heritographe summer of 1995, on the Datch island of lerschelling. Since then, the movement has grown both in number of laeries and in number of nationalities, thus melting the North American raditions into an uniquely European movement,

> Currently, the Eurofactios produces an annual programming of meetings, circles, workshop and a few international gatherings, among othe events. Although so for most activities are concentrated in Holland, there are quite a lew events in Germany, France and England, In addition, the EuroFaerie network extends further bon Western Europe to countries such as Estonia and the Ukraine, and also connects back to it's oots with the Radical Faeries in North America.

> alled eff (EuroFaerie Facts), which showcases easonal activities to addition, every 12-18 nonths, the organization produces Eurofaerie iction, a supplement to eff, which showcoses the realizity of the EuroFaerie community.

Sitting in the mixed audience of Jewish grandmothers, boyish young Valencia Street dykes, Jewish activists, and lesbians of every age and race, it was difficult to absorb information about the reign of the Nazi party without a growing sense of horror. The sheer scope of the effects on Germany's lesbian culture is hard to fathom: the closest contemporary analogy would be to drop a nuclear bomb on each and every dyke community from Seattle to Key West, and sweep the radioactive ash into the Grand Canyon.

Year of the Jaquar

The recent increase in public interest about lesbian lives during the Third Reich is largely credited to the popularity of one book: Aimée and Jaguar. This lesbian best-seller by Erica Fischer chronicles the unlikely love story between Lilly "Aimée" Wust, who was married to a Nazi soldier, and Felice "Jaguar" Schragenheim, a member of the Jewish underground. The book spawned a total of three films, which have appeared at film festivals worldwide, the latest being this year's Love Story: Berlin 1942.

Fischer's initial fascination with the two women's story came from being a native German Jew and a child of Holocaust survivors herself. "Young people have to be reached by individual stories," Fischer says. She became aware of Wust and Schragenheim when, in 1981, Wust received the "Unsung Hero" medal from the German government for harboring four Jewish women during the Nazi regime.

By the 1920s, Berlin had become a liberal, cosmopolitan mecca for gays and lesbians, much as San Francisco is today. Fischer's book details the relationship between Wust and Schragenheim, which started when Schragenheim seduced Wust and only months later came out to her—as a Jew. On the last day of their relationship, the two women went to the park, picnicked, and took photographs of each other (including the photo, left, which is on the book's cover). They arrived back home to find the Gestapo waiting for

them. Schragenheim was arrested and interned in Theresienstadt, the "model" camp for political prisoners the Nazis showed the outside world. Wust attempted to visit in order to pass her lover messages and food. A week later Schragenheim was transferred to a different concentration camp, never to return.

"One reason for the book's popularity is its intimate look at one relationship, rather than a dry historic survey of thousands of lives," says Naomi Seidman, who is a child of survivors as well as an associate professor of Jewish culture at the Graduate Theological Union in Berkeley, California. Seidman hypothesizes the story has caught the public's imagination because it concerns "forbidden" love. "Like Romeo and Juliet, Lilly Wust and Felice Schragenheim belonged to 'families' who were at war with each other," she says. Seidman also suggests that the popularity of Aimée and Jaguar, like The Diary of Anne Frank, is a result of a feminist tendency to sympathize with victims. She calls Aimée and Jaguar, "an enticing image of woman loving woman against all odds." She continues, "But victimization doesn't quarantee that you're politically pure."

Thanks in part to the huge popularity of the book, Lilly Wust has come to be seen as a hero, even though Fischer herself doesn't completely agree. "The story changed for me as I started asking questions," she reports. "Lilly was a very German woman, a Nazi woman. I think the younger generation is more generous to Lilly than an older one would be. Did Lilly do the right thing, trying to visit Felice? Or did she just attract attention to Felice and get her deported?"

Still, Fischer's book did have a strong effect on the surviving subject: Lilly Wust came out, publicly, for the first time. "Before meeting me, Lilly never used the word 'lesbian'...she would just use euphemisms," says Fischer. "She would say someone was 'like that'."

Siftma through the asker

Historians such as Fischer who are trying to uncover the queer history of Nazi-era Germany face seemingly insurmountable challenges. "The history is difficult to reconstruct," says Claudia Schoppman, author of Days of Masquerade: Life Stories of Lesbians during the Third Reich. "Homophobia continued after World War II. I was able to get a dozen interviews for my book, but little more." Many witnesses and documents have been lost over time, and it may be too late to rescue the bits that remain.

Researchers trying to uncover what little queer evidence exists frequently encounter resistance from another source as well—traditional Holocaust scholars. Schoppman notes that some Jewish Holocaust researchers protested her initial research. The protesters felt that focusing exclusively on the experiences of gays and lesbians "would dilute the sacrifices of the Jews," Schoppman explains.

Despite the inherent homophobia apparent in the exclusion of gays and lesbians from many Holocaust-oriented museums and organizations, at least part of the omission is due to practical concerns, says Cannon. Representing gays, lesbians, and other non-Jewish victims of the Holocaust has been a challenge, she says, due in large part to the scarcity of memorabilia. Cannon reports that the Holocaust Museum of Washington, D.C. debated whether to include non-Jewish groups in its exhibits, and after a great deal of effort and expense was able to locate only one pink triangle patch from a prisoner's uniform.

However, gay and lesbian Holocaust researchers are slowly making inroads. The inquiries that first began in the mid 1980s have led to activism by the late 1990s. Even so, most gay and lesbian Holocaust organizations are only a few years old, and there is still no formal organization to study this period of queer history in Germany. The advances which have been made have been mostly through individual researchers. What they are uncovering is a frightening tale of the oppression and destruction of the entire gay and lesbian culture of the time.

The Golden Age of aueer Revlin

Until the Nazi rise to power in the 1930s, the history of homosexuality in Germany is one of tolerance, if not legal protection. Although Germany had an antisodomy law on the books—the infamous paragraph 175 of the German Criminal Code, established in 1871—it was not frequently enforced. At the same time, Germany was at the forefront of the study of sexuality, especially after the founding of The Scientific Humanitarian Committee in 1897 by the famous sexologist Magnus Hirschfeld. Pfimarily a gay men's organization, the committee conducted educational and political drives to have the antisodomy laws repealed and to create a more open atmosphere for discussion of sexual preferences.

By the 1920s, Berlin had become a liberal, cosmopolitan mecca for gays and lesbians, much as San Francisco is today. One historian, Frank Rector, estimates that the number of gay bars and periodicals in 1920s Berlin outnumbered those of New York in the 1980s. These bars and clubs attracted the glitterati of intellectual and cabaret society. Gay and lesbian publications were in their neyday, including a lesbian magazine titled *Freundin*, or "Girlfriend."

Stelletjes & Relletjes

At the same time, the German political situation was undergoing a sea change. World War I had taken its toll on the economy, and many people equated the problems they saw in their government with a growing moral laxity. The visibility of the burgeoning gay rights movement was taken as a symptom of Germany's corruption. As the Nazi party came to power with Hitler's election to Chancellor in January 1933, the morals of the nation became a basis for political maneuvering against the "threat" of Communism. As part of the new moral direction, the Nazis reexamined Paragraph 175 and began to enforce it harshly. In addition, an antipornography law that had originally been enacted in 1926 was also rediscovered and enforced. Originally aimed at protecting the nation's children, the law was increasingly used to shut down gay-friendly publications.

For many lesbians, this end of the golden age came suddenly, almost without warning. In Days of Masquerade, Schoppman notes the abrupt cultural shift. "The country's history was split, literally, in pieces," Schoppman says. Under the Nazi's new laws, clubs and cabarets were closed down overnight, and newspapers and magazines were suppressed. University students throughout Germany gathered to give the Nazi salute over bonfires of burning books. Magnus Hirschfeld's Institute of Sexual Science, which functioned as both a library and an archive for gay studies, was ransacked and burned.

Kinder, Kirch, knoben

The Third Reich targeted lesbians and gays mainly because they challenged the central Nazi premise of "racial purity." The persecution of Jews, Gypsies, and other "deviants" was based squarely on the idea that Germany's salvation required its people to be free of defects. In April of 1933, the Nazis defined non-Aryan as "anyone descended from non-Aryan, especially Jewish, parents or grandparents. One parent or grandparent classifies the descendant as non-Aryan... especially if one parent or grand-parent was of the Jewish faith."

In 1935 the party effected the Nuremberg Race laws. "The Law for the Protection of German Blood and German Honor" outlined restrictions on Jewish marriage. "The Reich Citizenship Law" turned all Jews into "subjects" of the Reich, without the privileges of full citizenship. "The Law for the Protection of the Genetic Health of the German People" required all persons wanting to marry to submit to a medical examination in order to get a marriage license. The Nazis also issued instructional genetic inheritance charts to define Aryans, as well as Jews, and *Mischlinge*, or mixed-blood people, as well as charts indicating which combinations were forbidden.

It was an Aryan duty to reproduce as often as possible to ensure racial survival. Men were supposed to spend their seed only to create more Aryan children. Schoppman observes that the Nazis considered homosexuals "men who were wasting their fertility." Women, meanwhile, were expected to abide by the requirements of "Kinder, Kirch, und Kuchen"—that is, children, church and home. "The Nazis promoted the eradication of feminism and the suppression of women's politics," says Schoppman. "The laws reflect the relative status of the genders."

The ideal woman was not considered capable of lesbianism.

All women found their lives controlled by draconian regulations. Abortion was not an issue under the Third Reich, because the law made the decision for women. A combination of contradictory abortion laws existed: one law required abortion and sometimes sterilization for the "genetically unfit";

the other prohibited abortion for healthy Arvan women.

GEGEN NAZIS

In August of 1936, the Nazis set up a special police force: the Office for Combating Homosexuality and Abortions. By 1938, homosexual crimes were redefined to include analysex and mutual masturbation, and the rate of arrest for homosexuality ballooned from 800 to 8,000 per year. Schoppman estimates that between 1937 and 1939, 95,000 people were arrested on suspicion of homosexuality. Unfortunately, as with so many artifacts of the time, the files that would confirm these figures were destroyed during the war.

Despite the laws prohibiting male homosexuality, no separate laws for lesbians were enacted because, in the eye of the government, lesbianism was hard to detect and lesbians themselves were "curable pseudo-sexuals" capable of reform. While the ideal Aryan woman was not considered capable of lesbianism, "Lesbians were not considered much of a political danger because of women's lesser status," explains Schoppman.

Instead, lesbians were often arrested as prostitutes for "indecent" or "licentious" behavior; many of them were turned in by family members. Criminal punishment for licentious women was the stuff of nightmares: assignment to a brothel, internment in a labor camp, or sterilization. What Schoppman calls "the days of masquerade" began. Gay men and lesbians married in increasing numbers, hoping to avoid arrest and internment for indecent acts.

By the time the Office for Combating Homosexuality was established, the con-centration camps at Dachau, Buchenwald, Sachsenhausen and Ravensbryck (a camp intended for women prisoners) had already been in operation for three years. The Nazi quest for racial purity was taking its darkest turns. Inmates of the concentration and labor camps were labeled with cloth patches to identify their crimes. Gay men, historians tell us, were sent to the camps with tags pinned to them to denote their crimes, most frequently a triangular pink patch or the letter "A," which stood for "Ass-Fucker." Schoppman's estimate is that approximately 15,000 gay men were sentenced to these camps, out of which approximately 5,000 survived. For lesbians, the numbers are less exact.

Part of the reason for this historical murkiness is that lesbians were often prosecuted under different criminal codes, with their sexual preference being merely noted in the legal records. Many were arrested for being "asocial"—a catch-all term to note deviancy from social norms—or for being prostitutes. Ironically, the same lesbians who were not considered enough of a political threat to merit separate criminal identification were often sent to the camps as political subversives. While the pink triangle was used for gay men, lesbians often ended up with red triangles—the mark of the asocial subversive. The true number of women who died for their sexual preferences during the Third Reich is something historians may never learn.

Cold War, Cold Shoulders

At the end of World War II, the dreadful secrets which lay behind the walls of such camps as Dachau, Treblinka and Bergen-Belsen were revealed to the world as Allied troops liberated the prisoners within. Hardened soldiers broke down at the sight of starved prisoners in rags and mountains of prayer shawls, eyeglasses, and other items confiscated from the dead. Still worse, the liberation of all the camps took nearly five months. It's entirely possible that Felice Schragenheim, like Anne Frank, died only months or even days away from freedom.

) Germany was practically destroyed by the Second World War. The open-minded literature and artwork of the sexologists, the intellectuals, and Berlin's cabargt society had long since been burned and the ashes spread. Millions had died in the camps. Millions more had died either fighting in the war or trying to escape it. Many of Germany's brightest thinkers, and much of the Jewish population, did their best to emigrate before the worst occurred. Berlin, only 20 years after its Golden Age, lay literally in pieces, split between the Allies.

During the years of the Cold War, from 1947 and up until the mid 1970s a silence settled over Germany. Although history classes in German schools covered the rise and fall of the National Socialist party in general terms, individuals remained silent about the things they did—or didn't do--during the war. The entire subject of the Holocaust's worst atrocities became taboo among survivors and sympathizers alike.

Gays and lesbians came out of hiding only to discover that politically, they were right back where they had started in 1897. While the worst of the Third Reich's legal excesses were removed from the German criminal code, the basic anti-sodomy rulings of Paragraph 175 remained intact. Neither West nor East Germany made any other attempts at a Final Solution, but neither did they make a move to return to another Golden Era. The atmosphere of openness and willingness to talk about sexuality had evaporated. As of this writing, the German government has still stated no plans to make reparations to the families of gays and lesbians interned during the Nazi regime. Pierre Seel, a gay Holocaust survivor, would later give his memoirs the bitter title Liberation Was for Others.

The fight for a lesbian Holocaust history

By the late 1970s and early 1980s, a generation of Germany's children decided they had listened to the silence long enough. They had questions about the National Socialists; why weren't their parents answering? Liberation politics were on the rise as activists pointed to human rights problems in South Africa, South America, and China. Why not gay liberation, too? As Jewish activists and historians sought to ensure the Holocaust would never be lost to history, gays and lesbians also looked for the parts of history they could reclaim.

Claudia Schoppman explains that studying the lives of lesbians in the Holocaust provided her—as a native German, a student of German history, and a lesbian—research that addressed all aspects of herself. Ali Cannon, program director for San Francisco's Holocaust Center, and David Stein, the Center's newly elected executive director, concur. They too are drawn to this subject because they are able to approach it as queer Jews. The Holocaust has become a touchstone of identity for many Jews; now queer Jews are understanding its importance to their identities as well.

Thanks to historians and activists such as Fischer, Schoppman, and the organizers of the "Lesbians and the Holocaust" exhibit, several associations and support groups now exist for the gay and lesbian children of Holocaust survivors. This generation is not only asking questions, but trying to find ways to sort out the answers that are coming back. Searching out this history is important, says Seidman, because it consigns events "to the safety of collective memory."

If there's a lesson to be learned from the stories of lesbians who lived during the Third Reich, it's that no time and place are ever completely safe from those who would dictate our sexual preferences. The glittering image of 1920s Berlin and the flashy picture of today's San Francisco are eerily similar in their sense of openness and safety for sexual expression. Yet the Nazis began their oppression by abusing the antisodomy and antipornography laws that were already in effect. In the United States today, sodomy is illegal in 38 states, and gays and lesbians still have little legal civil rights protection.

Broers beschuldigd van moord homo's

MISDAAD Twee broers met banden met een blanke racistische organisatie die worden verdacht van brandstichting in drie synagoges in Sacramento, zijn maandag formeel beschuldigd van moord op een homopaar.

Benjamin (31) en Tyler Williams (29) riskeren de doodstraf voor de moord op Winfield Scott Mowder en Gary Matson, die in juli in hun huis in Happy Valley werden doodgeschoten.

De twee werden aangehouden toen zij winkelden met Matsons creditcard. Beiden hadden twee halfautomatische geweren, een jachtgeweer en enkele 9mm-pistolen bij zich. (ANP)

YOESUF

(overgenomen van de YOUSUF brochure red.)

Stichting YOESUF is een landelijke organisatie, gespecialiseerd in informatievoorziening over de islam en (homo)seksualiteit (m/v). De stichting is niet gebonden aan een bepaalde nationaliteit, etnische groepering, religieuze of politieke stroming.

De stichting richt zich op instanties en personen, moslims en niet-moslims, die vragen hebben of van gedachten willen wisselen over het thema islam en (homo)seksualiteit

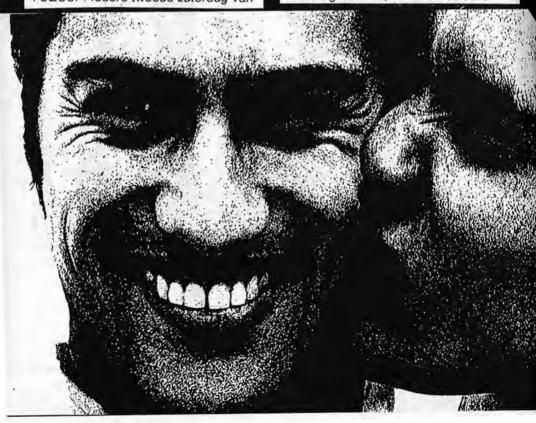
Gespreksgroepen van de stichting YOESUF: ledere tweede zaterdag van de maand (van 13.30-16.30 uur) heeft de stichting een gespreksgroepaktiviteit Geïnteresseerden zijn van hartewelkom. Wil je je daarvoor aanmelden?

Doelgroep: moslim homoseksuelen v/m en begeleiders/hulpverleners. Het is de bedoeling dat de deelnemers op deze middagen een discussie aangaan over een specifiek onderwerp. De uitkomsten van de discussie kunt u eventueel in uw eigen organisatie inbrengen.

Spreekt je gebrekkig Nederlands? Dan voel je je thuis bij de stichting YOESUF! Wij streven ernaar onze gespreksgroepen tweetalig te maken.

Voor meer informatie en voor aanmelding: telefonies 030-2331750 wo/do 10.00-17.00 uur.

Per brief: Stichting YOESUF, Nieuwegracht 32, 3512 LS Utrecht.

PATSAGENDA

12/19 sept.	HOMOLANDWOCHE (zie in deze Pats)
2 okt.	Queercafé De Rel, 22,00-04.00 uur, Hertogstraat 2, Eindhoven
23 okt.	Anarchistische Boekenmarkt ACU (zie in deze Pats)
29 okt.	Swingit, potten en flikkeravond, 22.00 uur, Putstraat 22 in Sittard
6 nov.	Queercafé De Rel, 22.00-04.00 uur, hertogstraat 2, Eindhoven
9 nov.	Kristalnacht herdenking
25 nov.	Internationale dag tegen 'geweld tegen vrouwen'
26 nov.	Swingit, potten en flikkeravond, 22.00 uur, Putstraat 22 in Sittard
1 dec.	Wereld Aids Dag
4 dec.	PATS EXIT PARTY in het ACU, Voorstraat te Utrecht 21.00 uur
4 dec.	Queercafé De Rel, 22.00-04.00 uur, Hertogstraat 2, Eindhoven
27 dec. t/m 3 jan dec.	EUROFAERIES MILENNIUM BUG YET? (zie in deze Pats)

